

# ΑΠΟ ΤΟΝ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

## ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΠΑΘΗ ΣΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

### ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ

Συνεχίζουμε και στο ΜΑΘΗΜΑ αυτό την μελέτη του σπουδαίου αυτού θέματος μέσα από θεατρικά έργα.

«ΦΟΡΤΟΥΝΑΤΟΣ» κωμωδία του Μάρκου Αντωνίου Φώσκολου.

Τό έργο γράφτηκε κατά τά τελευταία χρόνια τής πολιορκίας του Χάνδακα (Ήράκλειον Κρήτης) από τούς Τούρκους (1648-69). Ό συγγραφέας φιλοτεχνεί έναν πίνακα προσώπων τής κοινωνίας του Χάνδακα τής εποχής εκείνης. Ό έμπορος Γιαννοῦτσος εἶχε βρει εγκαταλελειμμένο σε μια βάρκα ένα αγόρι τριῶν περίπου χρόνων. Τό πήρε και τό ανάθρεψε. Δέν έμαθε τίποτε για τήν καταγωγή του, γιατί ή νένα του εἶχε πεθάνει. Τό ονομάζει Φορτουνάτο. Τοῦ έχει δάσκαλο για να τό μορφώσει. Έχουν περάσει δέκα έξη χρόνια και ό Γιαννοῦτσος θέλει να τόν παντρέψει. Ό Φορτουνάτος έχει αγαπήσει τήν Πετρονέλλα, κόρη τής χήρας Μηλιάς. Καί ή νέα αγαπά τόν Φορτουνάτο, αλλά ή μητέρα της θέλει να τήν δώσει στον πολύ μεγαλύτερο της Λούρα, επειδή είναι πολύ εύπορος. Έλπίζει σύντομα να πεθάνει και να κληρονομήσουν τά πλούτη του!

Ό Λούρας είναι γιατρός, πού έχει έλθει από τήν Κεφαλονιά αναζητώντας τόν γιό του, πού μικρό παιδί άρπαξαν πειρατές καθώς τό εἶχε βγάλει περίπατο ή νένα του. Τόν έλεγαν Νικολέτο. Αποκαλύπτεται ότι ό Φορτουνάτος είναι ό Νικολέτος. Έτσι τελειώνει ή άγωνία Φορτουνάτου και Πετρονέλλας πού τούς προκαλοῦσε ή άπειλή αναγκαστικοῦ γάμου της. Η άπόγνωση του Λούρα αντισταθμίζεται από τήν χαρά τής εύρέσεως του χαμένου γιου του.

Στόν πίνακα του έργου βλέπουμε και άλλα πρόσωπα. Ό Φράρος, καθολικός καλόγερος, άδελφός τής Μηλιάς, ξυλοφορτώνει τόν καυχησάρη στρατιωτικό Τζαβάρλα πού θέλει να κατακτήσει τήν χήρα. Ό Θόδωρος, φίλος του Φορτουνάτου, προσπαθεί να τόν βοηθήσει να επιτύχει τόν σκοπό του. Η προξενήτρα Πέτρου προσφέρει τίς ύπηρεσίες της στον Λούρα έναντι άμοιβής. Ό Δάσκαλος παρουσιάζεται με ύφος σοφοῦ. Οι ύπηρέτες Μποζίκης και Μπερναμποῦτσος με τίς έξυπνες παρατηρήσεις τους κοροϊδεῦν τούς άφέντες τους.

Ἡθικοπλαστικός ὁ σκοπός τοῦ ἔργου. Ἐπεδίωκε νά τονίσει τήν ἀξία θετικῶν στοιχείων ὅπως τῆς παιδείας (διάλογος Γιαννούτσου - Φορτουνάτου) καί νά σατιρίσει ἀρνητικά στοιχεία (κομπορημοσύνες καί θρασυδειλία Τζαβάρλα, λατινικοῦρες Δασκάλου). Ὁ Λούρας γίνεται κωμικός ὄχι μόνον ἐπειδή θέλει νά παντρευτεῖ τήν πολύ νεώτερή του Πετρονέλλα, ἀλλά καί ἐπειδή καυχᾶται: «γιατρός ἄλλος καλύτερός μου τή σήμερα δέ βρίσκεται». Μέ τό στόμα τοῦ Δασκάλου ὁ συγγραφέας μᾶς λέει: «Ἄνθρωπος χωρίς ἀρετή, ἄνθρωπος δέν λογιέται».

**«Ο ΚΥΚΛΟΣ ΜΕ ΤΗΝ ΚΙΜΩΛΙΑ»** τοῦ Γερμανοῦ συγγραφέα Μπέρτολτ Μπρέχτ.

Τό ἔργο ἀρχίζει μέ μιά διαμάχη γιά μιά εὐφορη κοιλάδα ἀνάμεσα σέ ἐκπροσώπους τοῦ κολχόζ «Γκαλίνσκ» καί τοῦ κολχόζ «Ρόζα Λούξεμπουργκ», ἀγρότες καί ἀγρότισσες τῆς περιοχῆς τοῦ Καυκάσου. Παρίσταται ἕνας ἐμπειρογνώμων, ἐκπρόσωπος τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας, μιά γεωπόνος καί ἄλλοι. Ἡ διευθέτηση τοῦ προβλήματος κλείνει μέ τήν πρόσκληση τοῦ τραγουδιστῆ καί τῶν μουσικῶν του πού παρουσιάζουν ἕνα ἔργο μέ τραγούδια, τόν παμπάλαιο μῦθο «Ὁ κύκλος μέ τήν κιμωλία».

Ἡ ὑπόθεση τοῦ ἔργου, στήν ὅποια διαπλέκονται τό κωμικό καί τό τραγικό στοιχεῖο, ἐκτυλίσσεται τόσο μέ τήν ἀφήγηση τοῦ τραγουδιστῆ καί τά τραγούδια (Χορός), ὅσο καί μέ τήν σκηνική πράξη. Ὁ τραγουδιστής καί οἱ μουσικοί του συνδέουν τίς σκηνές τῆς δράσεως καί συγχρόνως σχολιάζουν εὐστοχα καταστάσεις, ἐνέργειες, προθέσεις καί κίνητρα προσώπων καί ὁμάδων προσώπων.

Ὁ Γκεόργκι Ἄμπασβίλι, κυβερνήτης τῆς Γκρουζινίας, μέ τήν γυναῖκα του, τό παιδί τους, τόν Ὑπασπιστή, ὑπηρετικό προσωπικό καί φρουρούς πηγαίνουν στήν ἐκκλησία τήν Κυριακή τοῦ Πάσχα. Ὁ λαός βρίσκει τήν εὐκαιρία νά διατυπώσει τά αἰτήματά του καί νά ἐκφράσει τά παράπονά του. Ὁ κυβερνήτης ὄχι μόνον ἀδιαφορεῖ γιά τόν λαό καί τά προβλήματά του, ἀλλά δέν ἐννοεῖ νά διαταράξουν τήν μακαριότητα του οὔτε τά ἄσχημα μαντᾶτα ἀπό τόν πόλεμο μέ τήν Περσία. Δέν ὑποψιάζεται τό πραξικόπημα πού ἐτοιμάζουν ἐναντίον του. Ὁ Πρίγκηπας Καζμπέκι, πού εἶναι κοντά τους καί συνομιλεῖ μαζί τους καθῶς πηγαίνουν στήν ἐκκλησία, στασιάζει. Οἱ ἄνθρωποι του συλλαμβάνουν καί σκοτώνουν τόν κυβερνήτη.

Στρατιῶτες καί ὑπηρετές δέχονται τόν νέον ἀφέντη ἢ φεύγουν γιά νά σωθοῦν. Στήν προσπάθειά της νά σώσει τήν ζωή της καί τά πολυτελῆ φορέματά της ἡ γυναῖκα τοῦ κυβερνήτη Νατέλλα Ἄμπασβίλι ἐγκαταλείπει τό μωρό της στή νεαρή λαντσέρισσα Γκροῦσα καί φεύγει. Μέσα στήν ἀναστάτωση πού ἐπικρατεῖ ὁ

στρατιώτης Σιμόν Σασάβα άρραβωνιάζεται τήν Γκροϋσα και τήν άποχαιρετά φεύγοντας για τον πόλεμο.

Παρά τήν συμβουλή τής μαγείρισσας, ή Γκροϋσα δέν έγκαταλείπει τό μωρό. Τό παίρνει και φεύγει προς τά βόρεια τής χώρας για να τό σώσει από τούς στασιαστές πού τό αναζητοϋν γιατί είναι ο κληρονόμος και μάλιστα τό έχουν έπικηρύξει. Κατευθύνεται προς τό χωριό της όπου ζει ο άδελφός της μέ τήν γυναίκα του, σε όρεινή περιοχή. Στερήσεις, κίνδυνοι, κακουχίες. Οί περιπέτειες τής Γκρούσας κάποτε γίνονται συναρπαστικές. Δυσκολίες να βρει τροφή και κατάλυμα. Για να σώσει τον Μιχαλάκη από τούς διώκτες του τον παρουσιάζει ως δικό της μωρό, αλλά αυτό είναι στίγμα για τήν ίδια. Έτσι στο χωριό της αναγκάζεται να κάνει είκονικό γάμο μέ νεαρό χωριάτη πού προσποιείται τον έτοιμοθάνατο για να αποφύγει τήν στράτευση.

Τά πράγματα περιπλέκονται για τήν Γκροϋσα αναφορικά μέ τον μνηστήρα της Σιμόν πού έχει έπιστρέψει από τό μέτωπο και λόγω του γάμου της, τήν έγκαταλείπει. Τό δράμα τής Γκρούσας κορυφώνεται. Έφοδιασμένοι μέ δικαστική διαταγή, καβαλάρηδες τής παίρνουν τό παιδί για τήν πόλη, έπειδή ύποπτεύονται ότι ο Μιχαλάκης είναι γιός του έκτελεσθέντος κυβερνήτη Γκεόργκι Άμπασβίλι.

Άκολουθεί ή ιστορία του άνεκδιήγητου δικαστή Άζντάκ μέ πολλά κωμικοτραγικά στιγμιότυπα. Μέσα από κρασοκατάλυξη ο Άζντάκ μιμείται τήν Σολομώντια σοφία. Οί στασιαστές έχουν ήττηθεί και ή Νατέλλα Άμπασβίλι έχει έπιστρέψει και διεκδικεί τον Μιχαλάκη δικαστικώς γιατί έχει κληρονομικά δικαιώματα σε σημαντική περιουσία. Η Γκροϋσα άπαιτεί να τής δοθεί τό παιδί, γιατί τό διέσωσε και τό ανάθρεψε. Ο Μιχαλάκης τοποθετείται μέσα σε κύκλο πού σημειώθηκε μέ κιμωλία. Θα τό πάρει όποια τό τραβήξει προς τό μέρος της. Ένω ή Νατέλλα τό τραβά, ή Γκροϋσα τό αφήνει για να μην του βγάλει τό χέρι. Έτσι τό κερδίζει.

Τό έργο κλείνει μέ τά ακόλουθα λόγια του τραγουδιστή: «Τά παιδιά κοντά σε αυτούς πού τ' αγαπάνε και τούς προσφέρουν τή ζεστή άγκάλη. Τά άμάξια κοντά σε αυτούς πού τά οδηγάνε και κρατοϋν γερά τό χαλινάρι. Και ή γή κοντά σε αυτούς πού τήν πονάνε και τή δουλεύουν για να καρπίσει πάλι».

### «ΖΩΗ Η ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΗ» τής Μαργαρίτας Λυμπεράκη.

Η Ζωή ή Πορφυρογέννητη, έγγονή του Βασιλείου Βουλγαροκτόνου, κόρη του Κωνσταντίνου Η' παντρεύτηκε στα πενήντα της τον Ρωμανό Γ' (πού τον δολοφόνησε), κατόπιν τον Μιχαήλ Δ' (πού κλείστηκε οικειοθελώς σε μοναστήρι όπου και πέθανε) και τέλος τον Κωνσταντίνο Θ' (τον Μονομάχο, άφοϋ δέν πρόφθασε να παντρευτεί τον Κωνσταντίνο Άρτοκλίνη λόγω του θανάτου του).

Γιά κάποιο διάστημα, πριν από τον τρίτο γάμο της (1042 μ.Χ) ανέβηκε και η ίδια με την αδελφή της Θεοδώρα στον θρόνο του Βυζαντίου. Η Ζωή έχει τό πάθος να φτιάχνει από βότανα, αρώματα, φάρμακα και φαρμάκια. Ήταν και τό έργο δέν είναι ιστορικό, τό ήθος, ή συμπεριφορά και οι ενέργειες των χαρακτήρων αποκαλύπτουν τήν ήθική κρίση, τήν παρακμή του Βυζαντίου, όταν οι Τούρκοι με τήν όρμητικότητα και τον θρησκευτικό φανατισμό τους κάνουν επιδρομές και ροκανίζουν τήν αυτοκρατορία στον χώρο της Μικράς Ασίας, δημιουργώντας κύματα προσφύγων προς τά δυτικά παράλια και τά νησιά του Αιγαίου. Μήπως τό έργο αυτό είναι περισσότερο επίκαιρο απ' όσο οι περισσότεροι υποπτευόμαστε;

### «ΤΡΕΛΟΙ ΓΙΑ ΕΡΩΤΑ» του Άμερικανού συγγραφέα Σάμ Σέπαρντ.

Παιδιά του ίδιου πατέρα ό Έντυ και ή Μαίη, πράγμα πού άγνοούσαν γιατί είχαν διαφορετικές μητέρες και δέν ζούσαν μαζί, συνδέθηκαν έρωτικά από τό σχολείο και συζούν. Ό Έντυ επιστρέφει μετά από μακρά άπουσία στό σπίτι στην έξοχή όπου έχει αφήσει τήν Μαίη, στή μοναξιά και στην πλήξη. Έχουμε μιάν άφαιρέση και στή διάσταση του χρόνου και στή διάσταση του χώρου για να προβληθεί άπομονωμένη ή σχέση των δύο νέων ανθρώπων πού ό έρωτικός τους δεσμός έχει φθάσει όχι άπλως στή σύγκρουση αλλά στον άλληλοσπαραγμό. Όμως ούτε ό ένας ούτε ό άλλος δέν σπάζει τον δεσμό άν και οι δύο αποφασίζουν να θέσουν τέρμα στή σχέση τους. Παρακολουθούμε σκηνές από τό θέατρο του παραλόγου πού βγαίνουν από τήν άβυσσο τής ανθρώπινης καρδιάς.

### «ΜΠΑΛΑΝΤΕΡ» του Γάλλου συγγραφέα Μάρκ Καμολετί.

Μιά φαρσοκωμωδία πού έπισημαίνει τά τραγικά άδιέξοδα στά όποια μάς οδηγεί ή άνειλικρίνεια και ή άνεντιμότητα. Η λαϊκή σοφία λέει ότι ψέμα δέν μπορεί να σταθεί σ' ένα πόδι. Χρειάζεται και άλλο ψέμα. Στο έργο άποδεικνύεται ότι τό "παραμύθι" του άπιστου συζύγου στή γυναίκα του χρειάζεται άλυσιδα από ψέματα για να συγκρατηθεί και να μην καταρρεύσει. Δέν λείπει τό στοιχείο του φαρισαϊσμού, αφού ό καθένας από τούς συζύγους έχει έξώγαμο έρωτικό δεσμό, ένω άπαιτεί από τον νόμιμο σύντροφό του πιστότητα. Και για τά τέσσερα πρόσωπα πού έλπίζουν στην παράνομη ευτυχία έρχεται ή διάψευση και τό μπλέξιμο, γιατί γίνονται "μαλλιά κουβάρια", όπως θά έλεγε ό Νικόλαος Ι. Λάσκαρης. Μόνη ώφελημένη είναι ή οικιακή βοηθός πού καλοπερνά και άμείβεται άκριβά για κάθε ψέμα πού πρέπει να υποστηρίξει.

## «ΤΟ ΑΥΓΟ» του Γάλλου συγγραφέα Φελισιέν Μαρσώ.

Φάσεις τής προσωπικής, οικογενειακής, επαγγελματικής και κοινωνικής ζωής του κεντρικού χαρακτήρα ξεδιπλώνει τό έργο αυτό. Σκιαγραφεί τις σχέσεις του μέ την πατρική του οικογένεια, την γυναίκα του, συγγενείς, φίλους, συναδέλφους, γνωστούς. Δίνεται έμφαση στις σχέσεις του μέ τό γυναικείο φύλο. Ό κεντρικός χαρακτήρας πού λειτουργεί και ώς αφηγητής-σχολιαστής εκθέτει σκέψεις και απόψεις, ιδίως για την σφαίρα αυτών των σχέσεων μέ έντονο χρώμα σκεπτικισμού πού στοχεύει στην ύπογράμμιση τής σχετικότητας. Μέ τό "άστυνομικό" μέρος του τέλους επισημαίνεται και ή σχετικότητα τής ανθρώπινης δικαιοσύνης. Έπανειλημμένες είναι οι αναφορές - κριτικές στό σύστημα (αυτό). Πολλοί, και όχι μόνον κοινωνιολόγοι, αποδίδουν απόλυτα καθοριστική σημασία στό "σύστημα". Παίζει ασφαλώς σημαντικό ρόλο στή διαμόρφωση του χαρακτήρα, τής προσωπικότητας, του ποιού του άτομου τό περιβάλλον. Άλλά τό "σύστημα" δέν είναι, σέ μεγάλο βαθμό, προϊόν του δικού μας ποιού;

## «Η ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ» του Άσημάκη Γιαλαμά.

Στή μεταπολεμική έλληνική κοινωνία τό φαινόμενο τής έπιθυμίας τής οικονομικής άνόδου, τής προσπάθειας του άκοπου και πολλές φορές χωρίς ήθικες άναστολές πλουτισμού έλαβε τρομακτικές διαστάσεις. Για την συντριπτική πλειονότητα οι πνευματικές αξίες ύποτιμήθηκαν ένω τό χρήμα άνέβηκε κατακόρυφα στην εκτίμησή μας. Μιά πειστική εικόνα αυτης τής νοσηρης πραγματικότητας μας δίνει ή μικροαστική οικογένεια του έργου, μικρογραφία τής κοινωνίας μας. Σαπρός καρπός του δικού μας κακού ποιού ό νεαρός Χρήστος πού αγαπά περισσότερο την προίκα από την μνηστή του Μαίρη και ιδανικό ζωής έχει την "κονόμα". Σ' αυτόν τον κόσμο πού έχουμε δημιουργήσει ένα άγνό παιδί, ή μαθήτρια Ζωή, δέν άντέχει, τρελαίνεται, αυτοκτονεί. Ό Δημήτρης δέν παντρεύτηκε, δέν απέκτησε παιδιά, αλλά θυσιάστηκε για να σώσει ένα παιδί. Η συμπεριφορά των Καναδών επιβεβαιώνει ότι ή ύλοφροσύνη δέν έχει έξαλείψει έντελώς τις πνευματικές αξίες στή Δύση.

## «ΤΟ ΛΙΟΝΤΑΡΙ ΤΟ ΧΕΙΜΩΝΑ» του Άμερικανού συγγραφέα Τζέημς Γκόλνταμ.

Άν ή ύπόθεση του έργου «Τό Πανηγύρι» του Δημήτρη Κεχαΐδη στρέφεται γύρω από τή ζωή μιās φτωγής και άσημης οικογένειας του Θεσσαλικού κάμπου, ό μύθος του έργου «Τό λιοντάρι τό χειμώνα» άφορά μία έπιφανή βασιλική οικογένεια τής Άγγλίας του 12ου αιώνα. Όλα τά πρόσωπα του έργου είναι εύγενή.

Έκτός από τὰ μέλη τῆς βασιλικῆς οἰκογένειας, πρόσωπα τοῦ ἔργου εἶναι ἀκόμη ἡ Ἀλίκη, εὐνοουμένη τοῦ βασιλιᾶ, ἐρωτευμένη μαζί του καί ὁ Φίλιππος Β΄ Αὐγούστος, νεαρός βασιλιᾶς τῆς Γαλλίας.

Πρόκειται γιά τήν οἰκογένεια τοῦ βασιλιᾶ τῆς Ἀγγλίας Ἐρρίκου Β΄ (1133-1189). Ὁ Ἐρρίκος Β΄ ἦταν ἐγγονός τοῦ βασιλιᾶ τῆς Ἀγγλίας Ἐρρίκου Α΄, γιός τῆς Ματίλντα ἀπό τόν δεύτερο γάμο της μέ τόν Τζόφρεϋ Πλανταγενέτη τοῦ Ἄνζοῦ. Γεννήθηκε στήν πόλη Λέ Μάν τῆς Γαλλίας τό 1133. Τοῦ δόθηκε ἡ εὐκαιρία καλῆς παιδείας πρῶτα στή Γαλλία καί κατόπιν στήν Ἀγγλία. Ἔγινε δούκας τῆς Νορμανδίας τό 1150 καί κόμης τοῦ Ἄνζοῦ τό 1151, μετά τόν θάνατο τοῦ πατέρα του. Ὑπενθυμίζουμε ὅτι ὁ πρόγονός του Γουλιέλμος ὁ Κατακτητής (1028-1087) ἦταν δούκας τῆς Νορμανδίας, ἀποβιβάστηκε στήν Ἀγγλία μέ στρατό καί μετά τή μάχη τοῦ Χαίηστινγκς (1066) ἔγινε βασιλιᾶς τῆς Ἀγγλίας ἀλλάζοντας τόν ροῦ τῆς ἱστορίας της.

Τό 1152 ὁ Ἐρρίκος Β΄ νυμφεύθηκε τήν ὠραία καί χαρισματική Ἐλεονώρα πού πρῖν ἀπό λίγο εἶχε διαζευχθεῖ τόν βασιλιᾶ Λουδοβίκο Ζ΄ τῆς Γαλλίας, κατά 11 χρόνια μεγαλύτερή του. Ἡ Ἐλεονώρα προσέθεσε στήν ἐπικράτειά του τήν ἐπαρχία τῆς Ἀκουιτανίας καί τοῦ ἐχάρισε ὀκτώ παιδιά. Ὁ Ἐρρίκος Β΄ τό 1153 εἰσέβαλε στήν Ἀγγλία καί ὁ βασιλιᾶς της Στέφανος ἀναγκάστηκε νά τόν δεχθεῖ ὡς συμβασιλέα καί διάδοχό του. Βασίλευσε ἀπό τό 1154 ὡς τόν θάνατό του τό 1189. Ἦταν ἄνθρωπος πολύ εὐφυῆς καί μέ μεγάλες ἱκανότητες. Μέ πολέμους καί εὐστοχούς διπλωματικούς χειρισμούς αὐξήσε τίς περιοχές ὅπου ἀσχοῦσε τήν ἐξουσία του. Ἡ ἐπικράτειά του ἐκτεινόταν ἀπό τή Σκωτία ὡς τὰ Πυρηναία. Ὑπολογίζουν ὅτι, λόγω πολέμων καί ἐκστρατειῶν, στήν Ἀγγλία πέρασε συνολικά 14 χρόνια μόνον.

Παρά τήν συνολικά μακρά ἀπουσία του ἀπό τήν Ἀγγλία, ὁ Ἐρρίκος Β΄ πιστώνεται μέ σημαντικά ἐπιτεύγματα γιά τή χώρα: ἐμπέδωση τῆς τάξεως, ὀργάνωση διοικητικοῦ καί φορολογικοῦ συστήματος, δραστικό περιορισμό τῆς ἐγκληματικότητας, ρύθμιση θεμάτων ἰδιοκτησίας τῆς γῆς, ἴδρυση τακτικῶν καί ἀξιόπιστων δικαστηρίων πού ἐφήρμοζαν τό ἐθιμικό δίκαιο. Τοῦ καταλογίζουν προσωπικές διαμάχες πού ἀπορροφοῦσαν τήν προσοχή του, ἀποπροσανατόλιζαν τήν δραστηριότητά του καί ἐφθειραν τόν δυναμισμό του. Μιά τέτοια διαμάχη τοῦ ἦταν μέ τόν Ἀρχιεπίσκοπο τοῦ Καντέρμπουρου Τόμας Μπέκετ. Ἡ διαμάχη αὐτή πού κατέληξε στόν φόνο τοῦ Μπέκετ μέσα στόν καθεδρικό ναό (ἀποτελεῖ τό θέμα τῶν θεατρικῶν ἔργων «Φόνος στή Μητρόπολη» τοῦ Τ.Σ. Ἐλιοτ καί «Μπέκετ ἢ ἡ τιμή τοῦ Θεοῦ» τοῦ Ζάν Ἀνούιγ) ροκάνισε πολύ τό κῦρος καί τήν δημοτικότητα τοῦ Ἐρρίκου.

Ἀπό τὰ ὀκτώ παιδιά πού ἀπέκτησε μέ τήν Ἐλεονώρα ἐπέζησαν τέσσαρα: ὁ Ἐρρίκος, ὁ Τζόφρεϋ, ὁ Ριχάρδος καί ὁ Ἰωάννης. Ὁ Ἐρρίκος πέθανε τό 1183 καί ὁ Τζόφρεϋ τό 1186. Ὁ Ριχάρδος εἶναι ὁ λεγόμενος Λεοντόκαρδος πού ἔλαβε μέρος

στήν τρίτη σταυροφορία, αλλά ως βασιλιά τόν είδαν πολύ λίγο στην Άγγλία. Τά κατορθώματά του τόν έκαναν δημοφιλή όσο ζούσε και ήρωα ρομαντικῶν θρύλων μετά τόν θάνατό του (1199). Ὁ Ἰωάννης εἶναι ὁ λεγόμενος Ἀκτήμων πού μέ τίς αὐθαιρεσίες του προκάλεσε τήν ἐξέγερση τῶν εὐγενῶν καί τό 1215 τόν ἀνάγκασαν νά ὑπογράψει τήν Magna Carta (ἐκτίθεται στό Βρετανικό Μουσείο, Λονδίνο), πρῶτο βήμα στόν μακρό δρόμο τῆς συνταγματικῆς διακυβερνήσεως τῶν λαῶν. Ὁ Ἰωάννης Ἀκτήμων εἶναι θέμα ὁμώνυμου θεατρικοῦ ἔργου τοῦ Σαίξπηρ.

Ἀλλά ἀπό τίς προσωπικές διαμάχες τοῦ Ἑρρίκου δέν ἀπουσίαζαν οἱ οἰκεῖοι του, ἡ γυναῖκα του καί οἱ τέσσερις γιοί του. Αὐτό δέν εἶναι ἐπινόηση τοῦ θεατρικοῦ συγγραφέα. Ὑπάρχουν ἱστορικές μαρτυρίες. Στό θεατρικό ἔργο «Τό λιοντάρι τό χειμῶνα» παρακολουθοῦμε μιάν ἐκπληκτικά ἐκτενῆ σειρά δολοπλοκιῶν ἀνάμεσα στά πρόσωπα τοῦ ἔργου. Πλεκτάνες, σχέδια, συνασπισμοί. Φθάνουν στά ὄρια τοῦ κωμικοῦ ἢ εὐκολία καί ἡ συχνότητα μέ τήν ὁποία οἱ ἐνδιαφερόμενοι ἀλλάζουν στρατόπεδο, ἀνάλογα μέ τά συμφέροντά τους, τούς ὑπολογισμούς τους, τίς συγχυρίες, τήν κλίση τῆς πλάστιγγας.

Ὁ Τζέημς Γκόλντμαν δέν γράφει βέβαια ἱστορία. Μέ τό ἐνδιαφέρον αὐτό ἔργο του, πού ἡ ἀνθρώπινη φύση ἀναδεικνύει σέ διαχρονικό, ἐπισημαίνει τή δίψα γιά ἐξουσία καί τά μέσα πού οἱ ἄνθρωποι μετέρχονται προκειμένου νά ἐπιτύχουν τήν νομή της.

ΝΙΚΟΣ ΤΣΙΡΩΝΗΣ

23 Μαΐου 2023